

Teatrul „M. Eminescu”
din Botoșani

SOARE APUNE, SOARE RĂSARE

de Suzana Ciortea

Din două motive ne-am grăbit să mergem să vedem reprezentațiile date de teatrul din Botoșani în Capitală. Întîi, pentru tentația de pe afiș: „două premiere absolute în dramaturgia originală”. Apoi, pentru numele cîtorva absolvenți ai I.A.T.C. pe care i-am remarcat în spectacolele de producție ale anului trecut și al căror debut în teatrul botoșănean îl așteptam cu mare încredere.

Despre primul spectacol prezentat publicului bucureștean cu premiera pe țară a piesei *Frumoasa fără corp* de Victor Hilnu, s-a spus aproape totul în revista noastră din aprilie. Despre cea de a doua montare cu *Soare apune, soare răsare* de Suzana Ciortea, ce purta același însemn: premieră pe țară, sînt puține de spus. În debut dramaturgic căruia teatrul din Botoșani i-a acordat, așa cum se cuvine, tot sprijinul. Dacă — așa cum s-a mai spus și cum s-a scris în paginile altor publicații — această nobilă aspirație de a promova autori locali s-ar fi soldat cu semnele unei valori, nu doar ale unor intenții, am fi fost printre cei dintîi s-o salutăm. Din păcate, acum n-o putem face. Textul Suzanei Ciortea ni se pare departe de a putea justifica investiția creditului moral și a energiilor cheltuite pentru reprezentarea sa scenică. Pretențiile noastre pornesc de la înșeși pretențiile autoarei. Ea s-a încumetat să abordeze o temă politică cu semnificații profunde, cruciale, în viața și istoria poporului nostru: lupta eroică de eliberare a țării de sub dominația fascistă. Plasată în chiar zilele fierbinți ale insurecției naționale anti-fasciste, acțiunea piesei mărturiseste intenția de a surprinde realitatea și eroii pe coordonata întrepătrunderii celor două planuri: cel social cu cel intim, psihologic. Mijloacele extrem de sărace și total inadecvate, zicem noi, de reflectare a acestui proces complex, a determinat receptarea lui într-un mod aproape parodic. Acțiunea majoră a piesei a fost trecută în subsidiar, expedită prin citeva arhicunoscute clișee, prin citeva rezolvări schematice, prin citeva vorbe mari și citeva

împuscături, în timp ce, în prim-plan, asistăm la tot felul de tribulații amoroase, crize morbide, ne semnificative, care prin modul simplist cum au fost prezentate frizau ridicolul. Ne referim bineînțeles, la principala stăciuitoare a piesei, la modul cum a fost conceput eroul, Liviu Maza, slăbit între patimile dezlănțuite a două surori, între ura demonice și pasionale ale soții Angela, care i fușcăla dezinvolt, cu „bărbatul nea-ut”, „tără cu clip de inger”, și iubirea angelică a Livioarei — „mlădița plină de seva unei lumi noi, frîntă la început de drum”, și ucisă de fapt din greșeală, de propriul ei tată. „produs aproape hilar al unei lumi de mult amuse”. Mai mult de jumătate din piesă, eroul va fi silit să se pretacă *orb*, ca să poată urmări astfel, sub pavăza ochelilor fumării, acțiunile dușmanului; accental cade însă pe suferințele pe care le îndură eroul de pe urma eșecurilor sale amoroase. Flagrauta contradicție dintre tematica piesei ce ar presupuse cu totul alt limbaj și tratarea ei cu mijloacele proprii melodramei siropoase, teatrului bulevardier, sau unei literaturi periferice, demodate, de tipul „Mătăniilor” ne face să punem la îndoielă necesitatea încurajării unor asemenea debuturi.

Spectacolul regizat de Emil Mandric a fost, și el, departe de a ne demonstra efortul creator în stare să atenueze (eventual) slăbiciunile piesei. Indrumați pe linia unui joc exterior, cu efecte de suprafață, vitregii de puțînătatea substanței artistice a personajelor, actorii distribuiți în această reprezentație n-au putut beneficia de notații favorabile. În ceea ce-i privește pe cei doi absolvenți care au susținut cuplul Maza-Nicolae Călugărița (Liviu) și Despina Mareu (Angela) — am reținut deocamdată tot datele inițiale ale talentului lor încontestabil, evoluția lor în aceste roluri pîrîndu-ni-se insignifiantă.

OMUL CARE ADUCE PLOAIE

de Richard Nash

A doua seară ne-a oferit în schimb o mare satisfacție, la capitolul debuturilor profesionale ale tinerilor absolvenți. Am văzut-o evoluînd strălucit în rolul Lizzie din *Omul care aduce ploaie* pe Luminița Eleonora Gheorghiu. Jocul tinerei actrițe, dominat de inteligență, animat cu temperament și investit

„Soare apune, soare răsare“ de Suzana Ciortea

„Omul care aduce ploaie“ de Richard Nash

cu naturale și sinceritate, a adăugat un plus evident de farmec și noblețe acestui rivnit rol feminin a lui Richard Nash, pentru care au competiționat, ani la rind, celebre capete de afiș. Lizzie întruchipată de Luminița Gheorghiu a fost aspră și băiețoasă, veșnic agitată, preocupată să-și ascundă mereu sub tremurul miinilor elocotul interior, disperarea și scepticismul. Un personaj care sub vraja vorbelor amăgitoare dar pline de încredere ale lui Starbuck, iradia mereu gingășie și lumină.

Echilibrată și armonioasă, această montare semnată tot de Emil Mandrie, în care lirismul dens și elanurile sentimentale ale autorului au fost relevate subtil, cu fantezie, cu umor și detalii scenice sugestive, a evidențiat și calitățile altui tânăr absolvent: Victor Nicolae. El a parcurs exuberant, cu multă culoare și vioiciune, cu delicate nuanțe drumul scenic al lui Jym Curry, adolescentul stingaci, deplin încrezător în oameni și viață. Și tânărul actor Radu Panamarenco a realizat, în bătrînul Curry, o compoziție de virtuozitate, un portret pitoresc și convingător. Ne face plăcere să remarcăm, de această dată, și interpretarea unui reprezentant talentat dintr-o promoție ceva mai îndepărtată a institutului: Sandu Popa. El a conferit lui Starbuck vigoare și personalitate, un contur simbolic susținut cu un autentic fior de poezie. Menționăm și apariția fugară dar pregnantă a lui Boris Perevoznic, în ajutorul de șerif. Spectacolul reține în mod deosebit atenția și pentru frumoasa și expresiva lui scenografie semnată de Teodora Dinulescu

V. D.

Teatrul „A. Davila” din Pitești

NUNTA DIN PERUGIA

de Al. Kirijescu

Foarte curios... spectacolul acestei lumi de sînge și fast, care reprezintă Italia renascențistă, fărîmițată în ducate și în lupte nefîrșite pentru putere, l-am găsit mai viu și mai sugestiv în cele cîteva rînduri scrise de Gabriela Cerchez în „Procaenium” („foaie a teatrului A. Davila”). E acolo culoare — „soare meridional... aproape alb... cerul adînc, de un albastru pur... vitralii colorate... po-

cale aurite”; atmosferă — „fastuosul banchet... sunetul trompetelor... urme de sînge pe dalele de marmură”; personaje — „o doamnă prea onorabilă, fragilă ca o madonă... un cavaler suplu”; scene — „conducîrî din piciorușul cîntat de poezi, poate lăsa în liniște, cu aprobarea ducilor, urme de sînge pe dalele de marmură” sau „un biet potcovar putea fi ucis cu biciul pentru că potcoava de argint nu rima cu pasul de paradă al calului”. Și o justificare simplă: „dușmăniile s-au născut înaintea ducilor”. Cîte sugestii, cîte repere pentru o interpretare vie a tabloului acesta florentin, din care astăzi ne interesează mai mult decît orice nu esența lui sumbră în sine, ci proiecția acestei esențe pe fondul mai amplu și larg al perspectivei istorice. „Un biet potcovar putea fi ucis cu biciul”... — iată un leit-motiv, de valoare simbolică, al tuturor acestor cruzimi, care ar fi creat o altă structură scenică pentru „nunta din Perugia” și un înțeles mai evoluat.

Din ce în ce mai mult se adeverește faptul că regia modernă nu se mai poate desfășura în tipare strîmte, că fără a-și propune experimente gratuite ea are a-și exercita rolul coordonator printr-o justificare de sens a imaginii scenice, fundamentată pe o concepție clară, sigură și interesantă din punctul de vedere al perspectivei contemporane. Spectacolul piteștean e ambițios ca intenție, dar ritmul lui de desfășurare și sensurile sale sînt fade, lipsite de fior și strălucire. Istoria cumplită a cruzimii care terorizează lumea fanatică a ducilor și al cărei zguduitoar reprezentant e Griffone Baglioni, nu tulbură, nu atinge cotele de înalt dramatism care să o facă expresivă și încărcată de ecou. E, mai degrabă, pîndită de ridicol, obsesia de sînge coboară în zone nedefinite, poate patologice, poate incidentale. Datorită acestui curs, întreg edificiul imaginii se subțiază, își pierde generalizarea și asistăm, astfel, la momente realizate izolat — mici insule pe o mare fără culoare. Reproșăm mai întîi regiei acest curs uniform, Constantin Dinischiotu apărîndu-ne aici nedecis și puțin superficial. Reproșăm într-o oarecare măsură faptul și interpretului principal, Dem. Niculescu, posesor al tuturor datelor potențiale ale personajului, dar care nu ni l-a făcut plauzibil, ci oarecum stînjenit de menirea sa. În rest, un desen corect — Dumitru Drăgan (Julius Caesar Varano) și cîteva însușite de autentică strălucire, cu nume feminine — Julieta Strimbeanu (o mare tragediană, de forță și remarcabilă vibrație — Atalanta Baglioni), Angela Radoslavescu (distinsă, nobilă, fină — Zenobia Baglioni), Heana Focea (Sora Angelica) și Gina Nicolae (Peronella). Culoarea puțin sumbră a decorului, liniile sale înalte și reci (scenograf: Constantin Russu) ar fi fost potrivite și pentru leit-motivul de care vorbeam la început.

C. Paraschivescu